

I n d o k o l á s

a "Várpalota Városért" kitüntetés alapításáról és adományozásának rendjéről

Tisztelt Tanácsülés !

Várpalota Város Tanácsa az elmúlt évek során - élve a Kormánynek kitüntetés alapítására jogosító felhatalmazásával - már eddig is kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy a város közösségéért végzett önzetlen, kiemelkedő tevékenységet méltó elismerésben részesítse. Ezt a célt szolgálta többek között a 3/1987.(II.27.) számú tanácsrendelet, amellyel az alapított kitüntetés az állami elismerések rangjára emelkedett.

A jelvény azonban csupán önmagában, egyedi értékét tekintve nem volt képes kifejezni azt az elismerést, mely részben az adományozás szándékában, részben pedig a közvéleményben vele összefüggésben megnyilvánult.

Ezt felismerve merült fel az a gondolat, hogy a város hagyományait tükröző, történelmi multját is kellő igényességgel megjelenítő műalkotás szolgáljon szimbólumként a város közössége megbecsülésének tárgyi kifejezésére. Mindezek mérlegelésével kérte fel a Végrehajtó Bizottság Borsos Miklós szobrászművészt egy érem megtervezésére és elkészítésére, akinek neve és alkotó élete a műalkotás művészi színvonalára méltó garanciául szolgál.

A Képzőművészeti Lektorátus által is elfogadott és ajánlott érem kivánatos jelképrendszerével rangos és értékes kifejezője a rendeletalkotási szándéknak.

A kitüntetés az érem és a korábbiakban is létező jelvény együttes adományozását jelenti. Az adományozás alapjául szolgáló tevékenységek köre és a visszavonás kötelező és lehetséges esetei az előző szabályozásban rögzítettekkel azonos módon kerültek meghatározásra.

Ezzel ajánlom elfogadásra a Tisztelt Városi Tanácsnak az előterjesztett rendelet-tervezetet.

Várpalota, 1988. szeptember 21.

(Dr. Czeidlí István)
vb-titkár

E l ő t e r j e s z t é s

a Városi Tanács 1988. szeptember 29.-i ülésére

Tárgy: a Végrehajtó Bizottság titkárának beszámolója a hatósági ügyintézés törvényessége érdekében kifejtett tevékenységéről, a hatósági munka ellenőrzéséről.

Előadó: Dr. C z e i d l i István vb-titkár

A Végrehajtó Bizottság titkárának beszámolója a
hatósági ügyintézés törvényessége érdekében ki-
fejtett tevékenységéről, a hatósági munka el-
lenőrzéséről

■isztelt Tanácsülés !

A politikai követelményrendszer felélénkülő változásai kihívást jelentenek a tanácsi rendszer működésével szemben is. Eddig állandónak ismert értékrendekben bizonytalanodunk el, ugyanakkor változatlan igénnyel jelentkezik a törvényesség követelménye. Ez azonban nem jelenti azt a kommunikációs közmegegyezést, melyben mindenki ugyanazt érti a törvényesség fogalma alatt. Az országos politika folyamatai nem maradnak hatástalanok a helyi politikai gyakorlatban és erősen növekszik a bizalmatlanság a sommás, általánosítható kinyilatkoztatásokkal szemben. Különösen érvényes ez az államigazgatási jogalkalmazásra, amely az egyedi döntések sokaságán keresztül jelentős befolyással van a közhangulatra, esetlegesen az állampolgárok közérzetére. Egyre erőteljesebb az a kíváncsi, hogy a hatósági döntésekben olyan érdekek jussanak kifejezésre, amelyek kedvezően hatnak a lakossági törekvésekre, s nem súlyosbítják azokat a terheket, melyeket a gazdaság diszfunkciója jelent óhatatlanul. S erre vezethető vissza az a szembenállás, illetőleg érzékenység, amellyel a lakosság a tiltó, kötelező, esetleg büntető rendelkezéseket fogadja. Ez utóbbiakkal szemben kételkedést erősíti fel a tömegkommunikáció, amely gyakran a jogalkalmazóként eljáró tanácsi ügyintézőt marasztalja el és általánosítja azokat a kétségkívül meglévő korrupciós tartalmu hivatali magatartásokat, amelyek éppen a törvényesség megsértésével adnak okot az egyre súlyosabb elmarasztalásra.

Ilyen közegben és közhangulat mellett élénk figyelem kíséri a tanácsigazgatás és a lakosság kapcsolatait és teszi a közérdeklődés homlokterébe az államigazgatási jogalkalmazást, vagy egyszerűbben megfogalmazva a hatósági munkát.

Várpalota sohasem volt egyszerű és könnyű színtere a jogalkalmazásnak. A beszámolási időszakot jellemző politikai aktivitás, a nyitottság és nyíltság az egyre szűkösebb pénzügyi lehetőségek között növelte a megalapozott, világos és a már említett egyéni törekvéseket elősegítő döntések iránti igényeket. Mindezek érzékenyítő hatással érintették a szakapparátust és a tanács vezetőit egyaránt.

Egyfelől a jogalkotói célok egyre tudatosabb felismerése, másfelől a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás minőségileg más értelmezését adta a jogalkalmazásnak. Mindez a szubjektív és bürokratikus elemek felszínre kerülésével fenyegetett.

A törvényességi felügyeletnek minden eddiginél jobban figyelemmel kellett lennie a körülöttünk lezajló politikai, társadalmi folyamatokra, az állampolgárok és szervezeteik életére és arra, hogy a tanácsi munkának ez a gazdasággal szemben háttérbe szorult része milyen hatást gyakorol az emberek közérzetére és hogyan hat vissza az apparátusra.

A vb-titkári törvényességi felügyelet sajátos helyzetéből adódóan a formalizált módszerek (általános felügyeleti vizsgálat, célvizsgálat, utóvizsgálat stb.) mellett a mindennapok gyakorlatára fordított figyelmet és az eddigieknél nagyobb intenzitással követte és avatkozott be az ügymenetbe, illetőleg követte annak folyamatait.

Ez az együttműködési kapcsolat és munkamegosztás gyors reagálások lehetőségét teremtette meg, akár jogértelmezési, vagy tényleges jogsértési kérdés vetődött fel. Bepillantást engedett az ügyintézés aktuális folyamataiba, s preventív jellegénél fogva előre gátat vetett a nagy gyakoriságu, tömeges jellegű jogértelmezési és jogismereti hiányosságokból adódó hibás döntéseknek.

Az elmondottakból következik, hogy a szakapparátus működése a felügyelet tükrében nem volt problémamentes.

1987-ben és 1988 eddig eltelt időszakában felügyeleti vizsgálatokra került sor:

- A Városi Tanács VB Igazgatási Osztályán az ideiglenes lakáskiutalások gyakorlatára kiterjedően, valamint
- az 1986. évben végzett törvényességi vizsgálat által kezdeményezett intézkedések végrehajtására vonatkozóan.
- A Városi Tanács VB Pénzügyi- Terv és Munkaügyi Osztálya Adócsoportjánál a házadóra és a nem lakás céljára szolgáló építmények adójára kiterjedően.
- Valamennyi szakigazgatási szervet érintette a közérdekű bejelentések, javaslatok és panaszok intézési gyakorlatának vizsgálata.
- A Veszprém Városi Ügyészség vizsgálat kezdeményezési felkérésének eleget téve a Városi Tanács VB Műszaki Osztálya törvényességi vizsgálatára került sor.
- A Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályán a Családjogi törvény új jogintézményeinek működését értékelte a vizsgálat.
- Az 1987. évi törvényességi vizsgálat utóvizsgálataként a Városi Tanács VB Műszaki Osztálya utóvizsgálata történt meg.

Ezek a formalizáltak említett vizsgálatok feladatként kapnak helyet a Végrehajtó Bizottság éves munkatervében. Az ügymenet folyamatos figyelemmel kísérése és a felsorolt vizsgálatok átfogó képet adnak egy-egy szakigazgatási szerv e tárgykörbe tartozó működéséről egy-egy szakágazat jogalkalmazói tevékenységének színvonaláról.

A felügyeleti vizsgálatok során igyekeztünk feltárni a hatósági munka eredményességét hátrányosan befolyásoló szubjektív és objektív körülményeket és a hibák kijavítását célzó javaslatainkkal igyekeztünk érvényesíteni a törvényesség követelményeit.

Javaslatainkra

- az egyre ellentmondásosabb lakásgazdálkodásban sor került az ideiglenes lakáskiutalások következtében aránytalanul

nagy számu, meghatározott időre szóló lakáshasználatok felülvizsgálatára. A lakáskiutalásnak ebben a formájában is érvényesül ma már a nyilvánosság és a társadalmi ellenőrzés,

- a megyei összehasonlításban is kiemelkedően jó minősítést kapott gyámügyi igazgatás gyorsan reagált a családjogi tv. módosítása következtében jelentkező új feladatokra. Az új jogintézmények alkalmazásának feltételei javultak.
- Az adóigazgatásban a teherbíró képességet mind szélesebb körben mérlegelő méltányosság érvényesül. Különös gondal törekszenek arra, hogy a közteherviselés az állampolgárokat létfeltételeikben ne veszélyeztesse.
- Nem kielégítő az a változás, amelyet a Műszaki Osztály hatósági munkájában tapasztaltunk. A munka jobbitását szolgáló indítványaink főként ügyvitelszervezési fogyatékoságok miatt a kívánt hatást nem érik el.

A kommunális lakosságszervezői, városgazdasági tennivalúból eredő egyre fokozódó leterhelés a hatósági munkát háttérbe szorította. Mivel a lakossági városgondnoksági, kommunális ellátó szerepkör iránt erőteljesen növekvő igényekkel kell számolni, az ehhez szükséges feltételekről intézményes formában is gondoskodni kell.

Az ellátás-szervezés eszközeként működő hatósági munka kedvezően igazodott azokhoz a vállalkozási formákhoz, amelyek a magánkereskedelem, a kereskedelmi vendéglátás és a helyi magán kisipar területén megjelentek. Hatásukra kezdetben éppen konjunkturális jelenségként szaporodott az egyes vállalkozási formákban tevékenykedők száma. Ezek szervezésére hatásos befolyással az ellátásfelügyeleti igazgatás nem volt különösképpen, közreműködő szerepe inkább igazolvány kiadó, engedélyező és regisztráló volt. Ilyen módon lényeges hatása nem is lehetett az irreális vállalkozásokra, melyek rövid ideig működtek. Hasonlóképpen nem a hatóságnak tulajdonit-

hatók azok, a főként adó jellegű korlátozó intézkedések, amelyek a vállalkozási kedvet visszavetették. Sajnálatos módon az állami kereskedelem fokozatos visszavonulása alapellátási érdekeket veszélyeztethet.

Az újólá ismét létrehozott szakigazgatási szervhez került szociális gondoskodás az integrált családvédelem keretén belül működött a beszámolási időszakban. Munkáját azok a pozitívumok jellemzik, amelyeket a gyámhatósági tevékenységre vonatkozóan az előbbiekben már kifejtettem. Fő erénye ennek a munkának az egyre növekvő számú rászoruló felderítése és a társadalmi elesettségre való gyors, segítőkész reagálás és az ezt a célt szolgáló Szociális Gondozási Központ munkájának irányítása. Említést érdemel az az ügyintézői affinitás, amely az egyes ügyek intézése során a humanizmus jegyében megnyilvánul. Ugyanakkor képes elhárítani azokat a nem kívánatos igényeket, amelyek kielégítésére a szociálpolitika nem vállalkozhat. Ezzel együtt érvényesíti a hozzátartozók gondozási és eltartási felelősségét. Miután a családvédelem eredményesen működő szervezetéből kivált, feltétlen keresni szükséges a családgondozás (jelesül^a felnőttvédelem) intézményesítését.

Az Oktatási törvényből eredő jogalkalmazói érdekek (tankötelezettséggel, óvodai elhelyezéssel, áttelepítéssel, iskolai fegyelmező intézkedésekkel összefüggésben) érvényre jutnak a hatósági jogalkalmazásban.

A sport- és ifjúsági igazgatás regisztrativ jellegű, feladatai ellátásán túl nehezen illeszkedik a tanácsigazgatás jogalkalmazói jellegéhez. Ez nem csupán várpalotai jelenség. Az ifjúsági igazgatás közreműködő és kooperatív kezdeményezései hiányoznak, ugyanakkor a szakigazgatási szervek sem teljesítik a hatásköri rendezés során keletkezett azon kötelezettségüket, hogy ha ifjúságpolitikai kihatású döntés igénye merül fel, ahhoz kérjék az ifjúságpolitikai szakigazgatás véleményét.

A jogszabályok és a konkrét határozatok megtartásának vagy végrehajtásának biztosítására szolgáló hatósági ellenőrzések szervesen illeszkednek a jogalkalmazói munkához. Az e tárgykörben vizsgált tevékenység az állampolgári jogkövetés kontrollja és arról győzheti meg a hatóságot, hogy rendelkezéseinek végrehajtásában érvényesül-e az állampolgári fegyelem. Az elmúlt évek gyakorlata azt igazolja, hogy szakigazgatási szerveink a jogi személyekre és az állampolgárookra kiterjedően általában csak külső kezdeményezésre tettek eleget e hatáskörből eredő kötelezettségeiknek. Általánosítható volt az a megállapítás, hogy a hatósági ellenőrzéseknél hiányzik a rendszeresség, módszerei ötletszerűek és a megállapítások sematizmusából fakadóan elmaradnak a kívánatos intézkedések. Az utóbbi időben egyre szélesebb körben merül fel a társadalmi kontroll mellett az állami ellenőrzésekkel szemben az a kíváncsi, hogy gyakoriságával és módszerességével vegye elejét a közösséget és állampolgárokat károsító jogellenes, és az állampolgári érdekeket sértő magatartásoknak.

A hatósági tekintély csorbulására vezet, hogyha kötelező rendelkezéseit nem hajtják végre vagy kijátszák, illetőleg a törvény ellenében korlátlan lehetőség nyílik jogtalan előnyökre. Joggal váltja ki a többségében fegyelmezett és törvénytisztelő állampolgárok elégedetlenségét és rosszallását, hogyha a hatóság eltűri az ilyen magatartást. Bonyolítja a hatóság szerepét mindaz az értékzavar, amely napjainkban jelentkezik és amelyben eligazodni egyre nehezebb. Joggal várja el a közvélemény azt is, hogy az állami ellenőrzésnek ez a formája adjon védeltséget a nemkívánatos törekvésekkel szemben. Mindezekkel magyarázható, hogy a vb-titkári felügyelet számára is fontos feladattá vált a szakapparátus hatósági ellenőrző tevékenységének folyamatos elemzése. A közelmúltban végzett ilyen jellegű felmérés tanuskodik arról, hogy évenként növekvő, mintegy 2000-2500 a közhatalmi jogositvány alapján, vagy egyedi hatósági határozatok végrehajtásának biztosítására szolgáló ellenőrzések száma, amelyeket 500-600 esetben követ

érdemi intézkedés. E területen jeleskedik különösen a hivatalból kezdeményezett ellenőrzésekben az Igazgatási Osztály (főként a gyámügyi igazgatásban), a Pénzügyi- Terv- és Munkaügyi Osztály (az adóigazgatásban), a Termelés- Ellátásfelügyeleti Osztály (az ipari, kereskedelmi és árelőrzésekben) és nem utolsósorban a Műszaki Osztály az építésfelügyeleti és építésrendészeti ügyekben, illetőleg azokhoz kapcsolódóan.

A kétségtől tapasztalható mennyiségi növekedés még csak töredéke a kívánatosnak és nagyon kiszámíthatóvá teszi - még a hibák feltárása esetén is - a következő ellenőrzést. A gyorsan változó és élénk szabályozó aktivitás próbára teszi a felkészültséget és elbizonytalanítja meglévő ismereteiben is a szakapparátust. Mindez hátrányosan befolyásolja az ellenőrzések tartalmi színvonalát. A jelenlegi adminisztratív terhelés és irreális ügyfélfogadási köztetés az ügyintézőt az íróasztal mellé kényszeríti, s ezzel szinte lehetetlenné teszi a helyszíni ellenőrzést.

A testületi munkában az üléseken szerencsére ritkán tapasztalható vb-titkári jelzés. Ez annak a törekvésnek tudható be, hogy a döntéshozó folyamatban szigorú törvényességi kontroll érvényesül.

Módszeres következetességgel kapcsolódik a Szervezési és Jogi Osztály jogi szaktanácsadásával és véleményező, korrigáló szerepének érvényesítésével az előterjesztések kimunkálásához, a döntéstervezetek jogi megalapozottságu megfogalmazásához. Ez előnyös hatásai mellett azzal a hátránnyal is jár, hogy korlátozza a törvényességi felügyelet mozgásterét, tompítja az előterjesztő személyes felelősségét, sőt módot ad a felelősség áthárítására abban az esetben is, ha a döntéstervezet szakmai és célszerűségi fogyatékoságok, avagy ténybeli tévedések okából válik jogszabálysértővé. Ez alkalommal is meg kell jegyezni, hogy ritka az az előterjesztés, amely első megfogalmazásában ne esnék törvényességi kifogás alá.